

Marietta Keravuori-Rusanen

16.11.2018

VN/5668/2018
VN/5668/2018-OM-5

Liikenne- ja viestintäministeriölle

LVM/1813/03/2018

Oikeusministeriön lausunto; hallituksen esitysluonnos eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanosta liikennealalla ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Esityksessä ehdotetaan toteutettavaksi maakuntalaissa tarkoitettujen liikennettä koskevien tehtävien, henkilöstön ja omaisuuden siirto valtiolta maakunnille sekä eräiden tehtävien ja henkilöstön siirrot ELY-keskuksista Väylävirastoon ja Liikenteenohjausyhtiöön. Esitysluonnoksessa tarkoitettujen palveluiden ja tehtävien järjestämisvastuu siirtyisi maakunnille vuoden 2021 alusta.

Suurin osa esitysluonnokseen sisällyvistä lakiehdotuksista on sisällynyt keväällä 2018 eduskunnalle annettuun hallituksen esitykseen laiksi maantielain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi HE 45/2018 vp. Mainitusta esityksestä päädyttiin poistamaan eduskuntakäsittelyvaiheessa maakuntauudistuksen aikataulumuutosten vuoksi säännösehdotukset, joissa oli kyse maakuntauudistuksesta aiheutuvista muutoksista liikennealan tehtäviin. Asianomaiset lakiehdotukset on sisällytetty osin muutettuina esitysluonnokseen. Esitysluonnokseen on lisäksi otettu liikenne- ja viestintäministeriön virastouudistusta koskevat teknisluonteiset muutokset sekä tieliikennelain ja yksityistielain muutosehdotukset.

Oikeusministeriö on antanut edellä mainitusta hallituksen esityksestä sen valmisteluvaiheessa lausuntonsa (OM 160/43/2017), jossa se on arvioinut erityisesti liikennejärjestelmistä ja maanteistä annettuun lakiin ehdotettua valtion ja maakunnan välistä ohjausvaltasuhdetta määrittävää sääntelyä. Oikeusministeriö viittaa soveltuvien osin aikaisempaan lausuntoonsa ja pitää riittävänä rajata tarkastelun tässä yhteydessä eräisiin toimialansa lainsäädännön kannalta merkityksellisiin säännösehdotuksiin.

Tiedoksiantosääntelystä

Esitysluonnokseen sisältyy eräitä säännöksiä, joissa viitataan julkisista kuulutuksista annetun lain (34/1925) mukaiseen kuulutusmenettelyyn. Sääntely muodostuu merkitykselliseksi oikeusministeriössä valmisteltavana olevan julkisia kuulutuksia koskevan sääntelyn uudistamiseen tähtäävän hallituksen esityksen kannalta (OM039:00/2017). Viimeksi mainitussa uudistuksessa ehdotetaan ajantasaistettavaksi yleistiedoksiantomenettelyä

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	s-posti, internet
Postadress	Besöksadress	Telefon	Fax	e-post, internet
Postal Address	Office	Telephone	Fax	e-mail, internet
Oikeusministeriö	Eteläesplanadi 10	0295 16001	(09) 160 67730	oikeusministerio@om.fi
PL 25	00023 Helsinki	Internat. +358 295 16001	Internat. +358 9 160 67730	www.oikeusministerio.fi
FI-00023 Helsinki	Finland			
Finland				

Marietta Keravuori-Rusanen

16.11.2018

VN/5668/2018

VN/5668/2018-OM-5

koskeva hallintolain sääntely ja lisättäväksi julkista kuuluttamista koskevat yleiset säännökset hallintolakiin. Vuodelta 1925 peräisin oleva julkisista kuulutuksista annettu laki kumottaisiin. Toimivalta julkisen kuulutuksen toimittamiseen johtuisi vastaisuudessaakin muusta laista.

Liikenne- ja viestintäministeriöstä saadun tiedon mukaan kuulutuslainsäädännön uudistamisesta johtuvat liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan lainsäädännön välttämättömät muutostarpeet on tarkoitus toteuttaa osana Liikenne- ja viestintävirastolain muuttamisesta myöhemmin keväällä annettavaa hallituksen esitystä. Oikeusministeriö ei edellä sanotun vuoksi katso tässä yhteydessä tarpeelliseksi arvioida esitysluonnokseen sisältyvien tiedoksiantosäännösten yksityiskohtia.

Oikeusministeriö pitää kuitenkin aiheellisena korostaa, että kuulutuslainsäädännön uudistamisesta johtuvia liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan lainsäädännön tarkistustarpeita myöhemmin arvioitaessa ja valmisteltaessa tehdään asianmukaisesti selkoa muutettavaksi ehdotettavan sääntelyn suhteesta asianomaisen erityislain muuhun sääntelyyn ja hallintolakiin. Erityislain luodessa toimivallan siinä viitatus tiedoksiantomenettelyn käyttöön asianomaisen muun lainsäädännön yhteydessä tulee arvioida myös sääntelyn suhde EU:n yleiseen tietosuoja-asetukseen, jos yleisessä tietoverkossa julkaistavat asiakirjat saattavat sisältää henkilötietoja.

Edellä tarkoitettussa myöhemmässä valmistelussa tulee erityisesti arvioida, onko muutettavaksi ehdotettavassa erityissääntelyssä kyse tiedoksiantamisesta vai yleisemmästä tiedottamisesta. Esimerkiksi liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 27, 103 ja 108 § näyttävät sisältävän sääntelyä julkisista kuulutuksista, julkipanomenettelystä, hallintolain mukaisesta yleistiedoksiannosta ja todisteellisesta tiedoksiannosta, maakuntalakiehdotuksen mukaisesta ilmoitusmenettelystä sekä muusta ilmoittamisesta. Pykäliin sisältyy lisäksi hallintolaista poikkeavia säännöksiä muun muassa tiedoksisaantiajankohdasta ja tiedoksiantoon toimivaltaisesta viranomaisesta.

Avoimeksi jää myös se, mitä liikennejärjestelmistä ja maanteistä annetun lain 27 §:n 5 momentissa tarkoitetaan tiedoksiantamisessa sovellettavaksi tulevalle ”yksinkertaisemmalla menettelyllä” tilanteissa, joissa on kyse suunnitelmien vähäisistä muutoksista. Mainittuun pykälään sisältyy myös valtuus antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä vuorovaikutusmenettelystä. On syytä todeta, että hallintolaista voidaan poiketa vain laintasoisin säännöksiin.

Asiallisesti vastaavia säännöksiä sisältyy ratalain 22, 90 ja 91 §:ään.

Ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain 9 §:ään sisältyy nimenomainen viittaus kuulutuslakiin. Myös asianomainen viittaus tulee tarkistettavaksi kuulutuslainsäädännön uudistamisen johtaessa hallintolain muuttamiseen.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläesplanadi 10
00023 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 67730
Internat. +358 9 160 67730

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
oikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi

Marietta Keravuori-Rusanen

16.11.2018

VN/5668/2018

VN/5668/2018-OM-5

Kuuluslainsäädännön uudistamisesta johtuvat muun lainsäädännön välttämättömät muutokset tulisi saattaa voimaan samanaikaisesti hallintolain muutosten kanssa. Tarkoituksena on, että uudistus tulisi voimaan vuoden 2020 alusta.

Muutoksenhakusäätelystä

5. Lakiehdotus (laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain muuttamisesta)

Lakiehdotuksen 105 §:ssä säädetään muutoksenhausta. Mainittuun pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin muutoksenhausta maakunnan päätökseen. Lisättäväksi ehdotettavan momentin mukaan muutoksenhausta maakunnan päätökseen säädetään maakuntalain 18 luvussa. Kuitenkin eduskunnalle annetun hallituksen esityksen maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi (HE 15/2017 vp) mukaan maakuntalain 18 luku sisältää erinäisiä säännöksiä, kun taas muutoksenhausta säädetään saman lain 17 luvussa (Oikaisuvaatimus ja maakuntavalitus). Lakiehdotuksen 105 §:ään ehdotetun uuden 3 momentin osalta on siten varmistettava, että siinä viitataan maakuntalain oikeaan lukuun. Samaan pykälään ehdotetut viranomaisten nimiä koskevat muutokset, lisäys ja poisto ovat perusteltuja eikä oikeusministeriöllä ole niihin tai edellä mainitusta lisättäväksi ehdotetusta 3 momentista johtuviin muiden momenttien siirtoihin huomauttamista.

9. Lakiehdotus (laki ratalain muuttamisesta)

Oikeusministeriöllä ei ole huomauttamista lakiluonnoksessa (92 §:n 3 momentti) ehdotettaviin nimimuutoksiin koskien eräiden julkisoikeudellisten yhteisöjen muutoksenhakuoikeutta.

14. Lakiehdotus (laki yksityisteistä annetun lain muuttamisesta)

Oikeusministeriöllä ei ole myöskään huomauttamista lakiluonnoksessa (88 §) ehdotettavaan nimimuutokseen, jonka perusteena on yksityisteiden valtionavustustehtävän siirtyminen maakuntiin.

Julkisen hallintotehtävän siirtäminen

Esityksen säätämisperusteluissa käsitellään suhdetta julkisen hallintotehtävän antamista koskevaan perustuslain 124 §:ään kuitenkin täsmentämättä, miltä osin arviointi on ehdotettavan sääntelyn kannalta merkityksellinen. Perustelu lienee tarkoitettu kohdistumaan liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 99 b §:ään, joka koskee Väyläviraston mahdollisuutta siirtää sopimuksella yksityiselle tai julkiselle palveluntarjoajalle tienpidon lupatehtäviin liittyviä avustavia maasto- ja neuvontatehtäviä. Esityksessä on ehdotettu tehtäväksi mainittuun säännökseen ainoastaan toimivaltaista viranomaista koskeva tekninen tarkistus. Ehdotusta ei ole muutoin perusteltu.

Marietta Keravuori-Rusanen

16.11.2018

VN/5668/2018

VN/5668/2018-OM-5

Mainittuun 99 b §:ään sisältyy perustuslain 124 §:n kannalta sinänsä asianmukaiset säännökset palveluntarjoajan kelpoisuudesta ja virkavastuusta. Sääntelyn tarkoituksenmukaisuutta ei ole tässä yhteydessä mahdollista kuitenkaan arvioida esityksen jättäessä avoimeksi siirtämismahdollisuuden piiriin kuuluvien tehtävien tarkemman sisällön. Esityksestä ei käy myöskään ilmi, mitä julkisella palveluntarjoajalla ehdotetussa yhteydessä tarkoitetaan. On syytä huomata, että perustuslain 124 § ei koske viranomaisten välistä tehtävänsiirtoa, vaan tällaisia tehtävänsiirtoja on perustuslakivaliokunnan käytännön mukaisesti arvioitava erityisesti perustuslain 2 §:n 3 momentista ilmenevän oikeusvaltioperiaatteen kannalta (ks. esim. PeVL 52/2001 vp).

Perustuslakivaliokunta on tapauskohtaisesti pitänyt sinänsä mahdollisena siirtää ulkopuoliselle sopimuksella myös viranomaista avustavia neuvonnan luonteisia tehtäviä. Tällöin valiokunta on kuitenkin tehtävien riittävän yksilöinnin ohella edellyttänyt, että tehtävät säilyvät yksinomaan viranomaisen antamien tietojen teknisuutena välityspalveluna ja että tämä seikka käy nimenomaisesti laista (PeVL 11/2006 vp, PeVL 3/2009 vp). Lisäksi on varmistuttava säännöspäätöksistä, että vaatimukset palvelujen saatavuuden tai toiminnan tehokkuuden takaamisesta sekä palveluntarjoajan kelpoisuudesta täyttyvät tehtäviä siirrettäessä.

Osastopäällikkö

Antti T. Leinonen

Lainsäädäntöneuvos

Marietta Keravuori-Rusanen

Jakelu

LVM Liikenne- ja viestintäministeriö

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläesplanadi 10
00023 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 67730
Internat. +358 9 160 67730

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
oikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi

Asiakirjan kansilehti

Asiakirjan tunniste

VN/5668/2018-OM-5

Asiakirjan MD5 tiiviste

e3f8333cec6989bb025bb22d9dee3f8e

Allekirjoitukset

Allekirjoittaja	Allekirjoituspäivämäärä	Varmenteen myöntäjä
Marietta Keravuori-Rusanen	2018-11-16T14:28:09	C=FI, O=Vaestorekisterikeskus CA, OU=Organisaatiovarmenteet, CN=VRK CA for Qualified Certificates - G2\ OK
Antti Leinonen	2018-11-16T16:24:07	C=FI, O=Vaestorekisterikeskus CA, OU=Organisaatiovarmenteet, CN=VRK CA for Qualified Certificates - G2\ OK